

(Namen študije, nadaljevanje)

Študija analizira ekološko stanje rečnih strug in poplavnih površin ter jih prilizira po njihovem revitalizacijskem potencialu. Predlogi za revitalizacijo temeljijo na **vodilnem načelu sprožitve in spodbujanja hidromorfološke dinamike in samovzdržnih naravnih dinamičnih procesov**. S tem pristopom bi se lahko obnovil celoten spekter rečnih habitatov in vrst.

Predlagane možnosti restavracije so razvrščene v tri razrede - srednja, visoka in zelo visoka – in ocenjene na podlagi šestih parametrov: raba zemljišč in habitatov, stanje naravne zaščite, protipoplavna zaščita v smislu zmogljivosti zadrževanja vode, hidromorfološko stanje, odstranitvi ali zamenjavi nasipov in po tipu rečnih odsekov.

Rezultati

Raziskava je zajela 725 kilometrov rek Mure, Drave in Donave in površino 886.400 hektarjev.

Potencial za revitalizacijo je precejšen:

- Z odstranitvijo obstoječih nasipov bi lahko **obnovili 650 kilometrov rečnih bregov** do skoraj naravnega stanja z zelo dinamičnimi pogoji.
- Ponovno bi lahko **z rekami povezali skupno 120 večjih stranskih rokavov** v dolžini 519 km.
- Z zamenjavo obstoječih nasipov bi lahko ustvarili približno **165.000 hektarjev novih poplavnih površin**.

Skupni **stroški predlagane revitalizacije** bi znašali okoli **1 milijarde evrov**, kar bi predstavljalo velik zagon za lokalno gospodarstvo.

Sklepi

V načrtovanem čezmejnem UNESCO Biosfernem rezervatu »Mura-Drava-Donava« obstaja precejšen potencial za revitalizacijo. Ta raziskava opisuje pot za celovito revitalizacijo v vseh petih državah, začevši z odstranitvijo ojačitev rečnih korit in ponovnemu združevanju s stranskimi rokavi, s čimer bi dosegli ponovno vzpostavitev stika med rekami in poplavnimi področji.

Ustrezno izvajani projekti revitalizacije lahko znatno zmanjšajo nadaljnjo degradacijo rek in poplavnih področij. Kot so dokazali že prvi projekti revitalizacije v MDD državah, bodo ti projekti zagotovili dolgoročno preživetje značilnih habitatov in vrst ter pripomogli k zdravim rečnim sistemom za lokalne skupnosti.

Delo WWF na območju ohranjanja "Evropske Amazonke" so podprli:

Prioritizacija predlaganih področij za revitalizacijo daje prednost splošnim ciljem upravljanja:

- hidromorfološke izboljšave;
- ekološke izboljšave;
- ublažitev poplav.

Za več info:
Bojan Stojanović

WWF MedPO, Croatia
Email: bstojanovic@wwfmedpo.org
Mob.: +386 51 367 362

Prezemetite celotno študijo:
www.amazon-of-europe.com

POTENCIAL ZA REVITALIZACIJO REK IN POPLAVNIH PODROČIJ V ČEZMEJNEM UNESCO BIOSFERNEM REZERVATU »MURA-DRAVA-DONAVA«

FACTSHEET

2015

FOTO © G. SAFAREK

Potencial za revitalizacijo rek in poplavnih področij v čezmejnem UNESCO Biosfernem rezervatu »Mura-Drava-Donava«

V osrčju porečja Donave se spodnji tokovi Drave in Mure ter z njimi povezani odseki Donave rasprostirajo na več kot 700 km skozi Avstrijo, Hrvaško, Madžarsko, Srbijo in Slovenijo. Skupaj tvorijo enega ekološko najbolj pomembnih rečnih in poplavnih področij v Evropi t.i. »Evropsko Amazonko«.

Reke, ki bodo kmalu zaščitene kot čezmejni Biosferni rezervat »Mura-Drava-Donava« (TBR MDD), so znane po največjih in najbolje ohranjenih gozdovih iglavcev in poplavnih področjih vzdolž celotne Donave. Poleg tega imajo zelo dinamični rečni odseki z značilnimi habitatmi, kot so bregovi iz gramoza in peska, strme brežine, rečni otoki ter mrežo rokavov in mrtvic, izjemni ekološki pomen. Celotno področje je dom redkih vrst, kot so mala čigra, orel belorepec in jeseter, poleg tega pa je regija bistvenega pomena za ljudi, ki tam živijo.

Prednosti revitalizacije

Kljub naravnim znamenitostim, statusu zaščitene območja in mednarodnim obveznostim, je področje pod pritiskom in se sooča z degradacijo habitatov in izgubo ogroženih vrst v rekah in poplavnih področjih (zmanjšane populacije jesetrov, orla belorepeca, črne štokrlje in iglastih gozdov). Stoletja kanaliziranja, gradnje nasipov, pridobivanja gramoza in peska, kot tudi izgradnja hidroelektrarn, so pripeljala do **izgube skorajda 80 odstotkov nekdanjih poplavnih področij** in do **umetno spremenjenih 1.100 kilometrov naravnih rečnih bregov in odsekov rek**. Stanje se lahko izboljša le, če se ponovno vzpostavijo karakteristični naravni pogoji. Poleg ohranjanja biotske raznovrstnosti, bi revitalizacija prinesla tudi **mnogotere koristi**, od preprečevanja in boljše zaščite pred poplavami, prečiščevanja vode (in s tem zdravo pitno vodo), izboljšanja stanja podzemnih voda, povečanje populacij rib, do omogočanja kmetijstva in gozdarstva v majhnem obsegu ter rekreacije za lokalno prebivalstvo.

Namen raziskave

Soočen s temi izzivi je WWF izvedel raziskavo za **oceno potenciala revitalizacije** posameznih segmentov rek in poplavnih področij v TBR MDD. Cilj raziskave je zagotoviti spodbudo za sedanja in prihodnja prizadevanja na področju revitalizacije in služiti kot temeljni dokument za strateško načrtovanje revitalizacije na tem področju. Eden izmed ciljev je tudi podpreti države pri izvajanju okoljskih direktiv Evropske unije in vzpostavitvi TBR MDD.

FOTO © G. SAFAREK

Spomladanske in zgodnje poletne poplave so naravni pojav in so izredno pomembne za mokrišča

Ministrstva za okolje in ohranjanje narave iz petih držav so se 27. marca 2011 dogovorila, da bo pet držav skupaj varovalo in upravljalo to področje kot čezmejni UNESCO Biosferni rezervat »Mura - Drava - Donava«.

Kljub izjemnim naravnim znamenitostim in prevzetimi mednarodnimi obveznostmi, se področje sooča z nadaljnjo degradacijo habitatov in izgubo ogroženih vrst v rečnih in poplavnih področjih.

FOTO © G. SAFAREK

Strmi bregovi so odlične lokacije za gnezdenje breguljk

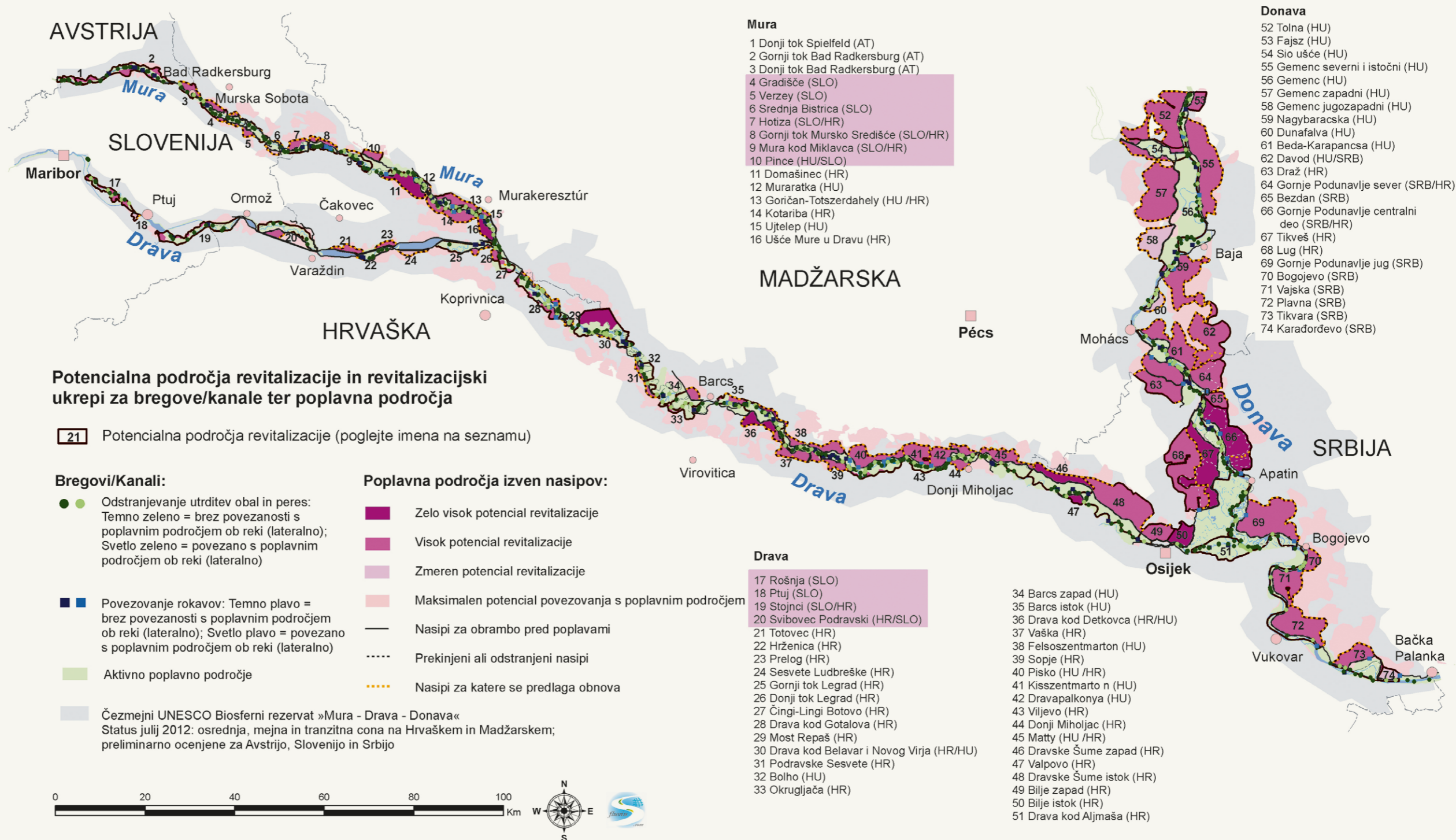
Da bi dosegli ustrezno izvajanje in upravljanje UNESCO Biosfernega rezervata »Mura – Drava – Donava« se mora razviti čezmejni program revitalizacije rek v vseh petih državah.

Finančna sredstva EU, kot so LIFE + ali strukturni skladi, je treba uporabiti za razvoj in izvajanje konkretnih projektov revitalizacije.

Enkrat, ko bo ustanovljen, bo 1 milijon hektarjev velik čezmejni UNESCO Biosferni rezervat »Mura-Drava-Donava« največje evropsko zaščiteno rečno območje in prvi Biosferni rezervat petih držav na svetu.

Ocena potenciala revitalizacije na področju TBR MDD

Potencialna področja za revitalizacijo in revitalizacijski ukrepi

Drava ima izjemno zmogljivost meandriranja

FOTO © G. SAFAREK

Uničeni naravni bregovi na Dravi

FOTO © A. MOHL

Poplavni gozdovi in travniki so bistveni habitati v TBR MDD

FOTO © T. GRUBER

Strmi bregovi in neregularne reke so značilne za to področje

FOTO © M. TOLDI